

формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності й розвитку ключових умінь здобувачів освіти.

Результати дослідження впроваджено в освітню практику та оприлюднено під час конференцій, семінарів, вебінарів і круглих столів, а також у статтях і тезах. Підготовлено такі науково-методичні продукти:

- заключний науковий звіт;
- рукопис методичного посібника «Дидактичні засади створення освітнього іншомовного комунікативного середовища у процесі навчання іноземних мов учнів 7–9 класів гімназії»;
- рукопис навчального посібника «Мовленнєві ситуації у процесі компетентісно орієнтованого навчання іншомовного спілкування учнів 7–9 класів»;
- статті й тези за результатами дослідження.

Система вправ і завдань як засіб формування механізмів іншомовного спілкування учнів 7–9 класів: дидактико-методичний аспект

І. О. Горошкін,
*кандидат педагогічних наук,
завідувач відділу навчання іноземних мов
Інституту педагогіки НАПН України*

Основним засобом розвитку в учнів 7–9 класів гімназії механізмів іншомовного спілкування є грамотно спроектована система вправ і завдань. Така система являє собою взаємопов'язаний комплекс різноманітних видів і типів вправ, створених з урахуванням вимог Державного стандарту базової середньої освіти, реальних умов навчання та вікових психологічних особливостей учнів.

Призначення системи полягає в тому, щоб забезпечити надійне підґрунтя для розроблення спеціалізованих підсистем, що стосуються конкретних тем або видів мовленнєвої діяльності (наприклад, підсистема вправ для навчання аудіювання, розвитку фонетичних навичок, формування навичок діалогічного чи монологічного говоріння, читання або письма). Кожна підсистема має забезпечувати добір вправ, адекватних характерові того чи іншого вміння; логічну послідовність їх виконання; методично доцільний вибір мовного та позамовного матеріалу; систематичне повторення й закріплення навчального матеріалу.

Під час упровадження системи вправ і завдань в освітній процес активізуються як загальні функції всієї системи, так і функції окремих її складників – окремих вправ чи завдань. Саме реалізація цих функцій і забезпечує формування механізмів іншомовного спілкування в учнів 7–9 класів гімназії.

Для сучасного навчання іноземних мов в Україні засадничим є компетентнісний підхід. Розроблена система вправ побудована на низці загальнодидактичних – компетентнісному, діяльнісному, особистісно орієнтованому – та методичних підходів: зокрема комунікативно-діяльнісному, культурологічному. Синтез цих підходів визначає зміст і структуру системи вправ і завдань, орієнтованих на розвиток

в учнів предметної і ключових компетентностей, опанування мовних засобів і всіх видів мовленнєвої діяльності.

Тематика вправ для учнів 7–9 класів відповідає вимогам чинних модельних навчальних програм, реалізує соціокультурний компонент, охоплює широкий спектр міжпредметних віломостей, цікавих для учнів цієї вікової категорії.

Медіація як навчальна стратегія формування іншомовної соціокультурної компетентності учнів. Еволюція ролі вчителя: фасилітатор–самомедіатор–медіатор

С. С. Печенізька,
кандидат філологічних наук,
доцент, провідний науковий співробітник
відділу навчання іноземних мов
Інституту педагогіки НАПН України

У сучасному полікультурному світі метою навчання іноземних мов, зокрема англійської – всесвітньо визнаної мови міжнародного спілкування – стає її використання як універсального інструменту в діалозі культур і цивілізацій. Це викликає потребу формування відповідної іншомовної соціокультурної компетентності та перегляд традиційних підходів до навчання в освітніх закладах. Так, за результатами Всеукраїнського соціологічного дослідження КМІС, проведеного методом онлайн-інтерв'ю серед 2001 жителів України віком від 18 років та старших упродовж грудня 2022 – січня 2023 року на запит Міністерства цифрової трансформації України щодо оцінки рівня володіння іноземними мовами серед дорослого населення України (зокрема англійською, польською, турецькою, угорською, іспанською, французькою, німецькою), а також вивчення стимулів та бар'єрів у вивченні іноземних мов, отримані дані виявилися досить контрверсійними. За цим опитуванням: «більшість українців, а саме 68% мають певні знання принаймні однієї іноземної мови, хоча часто ці знання не є глибокими: зокрема 51% українців зазначили, що мають деякі знання англійської мови, але детальніший аналіз показує, що **тільки 23% можуть читати, писати і спілкуватися англійською мовою на побутовому і навіть на професійному рівнях. Взагалі не володіють іноземними мовами на будь-якому рівні майже третина дорослих жителів України – 31.8%**» [3]. Усе зазначене викликає потребу планомірної і цілеспрямованої роботи педагогів протягом всіх освітніх ланок над розвитком в учнів відповідної віку іншомовної комунікативної компетентності, що передбачає перегляд класичних підходів до навчання іноземних мов і культур, які виявилися недостатньо результативними.

Саме тому зараз у сфері освіти України все більшої популяризації у закладах загальної середньої та вищої освіти набуває поняття «**медіації**» як навчальної стратегії глибокого розуміння мови й іншомовної культури (у процесі як вербального, так і невербального спілкування з іноземцями). Так, згідно з **Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання** «Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment» (2020)